

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3314/2021
02.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ког заступа пуномоћник Мирослав Пупац, адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД Београд, коју заступа пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 1640/2020 од 08.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 02.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене.

II ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Основног суда у Новом Саду П 13018/2019 од 05.02.2020. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 1640/2020 од 08.03.2021. године и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца да се утврди да је уговорна одредба Уговора о кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта осигураног код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, закљученог између тужиоца и тужене, и то члан 8 став 1 која гласи: „Корисник кредита се обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 0,50 % од износа одобреног кредита“, ништава и да не производи правно дејство“.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца да му тужена исплати износ од 24.046,87 динара са законском затезном каматом од 28.04.2016. године па до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка у износу од 27.324,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 28.708,61 динар, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 13018/2019 од 05.02.2020. године усвојен је тужбени захтев и утврђено је да је уговорна одредба Уговора о кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта осигураног код Националне

корпорације за осигурање стамбених кредита, закљученог између тужиоца и тужене и то члан 8. став 1., која гласи: „Корисник кредита се обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, плати банци једнократну накнаду у висини од 0,50% од износа одобреног кредита“, ништава и да не производи правно дејство. У ставу трећем обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 24.046,87 динара, који је наплаћен на основу ништаве одредбе уговора са законском затезном каматом од 28.04.2016. године па до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка. У ставу четвртном одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 1640/2020 од 08.03.2021. године одбијена је жалба тужене и потврђена наведена пресуда Основног суда у Новом Саду.

Против наведене другостепене пресуде тужена банка је изјавила посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права, ради решавања питања од општег интереса и у интересу равноправности грађана, као и ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, са изменама) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије сходно ставу 2. истог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је утврдио да су у конкретном случају испуњени услови предвиђени цитираном законском одредбом за одлучивање о ревизији тужене као о изузетно дозвољеној. Побијаном другостепеном пресудом одступа се од правног става Врховног касационог суда о дозвољености уговарања трошкова кредита од 22.05.2018. године, као и од допуне тог става од 16.09.2021. године.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је дозволио одлучивање о посебној ревизији тужене, као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђењу првостепеног суда, тужена банка је од тужиоца наплатила једонакратну накнаду по основу трошка обраде кредита у висини од 0,50% од износа одобреног кредита (члан 8 тач. 1 Уговора о кредиту), односно у утуженом износу од 24.046,87 динара. У Обавезним елементима уговора, које је тужилац потписао,

предвиђен је коначан износ који корисник треба да плати на име одобреног кредита, укључујући припадајуће камате и трошкове. Исказана је ефективна каматна стопа, а у оквиру ње и наведени трошак обаде кредитног захтева и висина тог трошка. Тужиоцу је 21.03.2016. године уручена понуда за закључење уговора, у којој је био наведен укупан износ кредита за враћање, укључујући и предметни трошак.

Првостепени суд налази да је наведена одредба члана 8. Уговора ништава јер кориснику кредита, овде тужиоцу, није предочен начин формирање те накнаде и структура исте. Првостепени суд је становишта да банка има право само на стварне трошкове. Налазећи да је овакво поступање банке у супротности са начелом једнаких вредности узајамних давања и начелом савесности и поштења, првостепени суд утврђује да је ништава наведена уговорна одредба и да је тужена банка дужна да тужиоцу врати износ наплаћен по основу те ништаве одредбе.

Другостепени суд прихвата као правилан резон првостепеног суда да банка има право да наплати само стварне трошкове по основу уговора о кредиту. Прихватајући и остале разлоге првостепеног суда као правилне, другостепени суд потврђује првостепену пресуду у целисти.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Банка има право да од клијента, са којим је закључила уговор о кредиту, између осталих наплати и трошак обраде кредита. Право банке на наплату тог трошка установљено је Одлуком о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите, односно Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, бр.65/2011). Дакле, право банке да од клијента наплати трошак обраде кредита само по себи неспорно је, али да би овај трошак био наплаћен на законит начин морају бити испуњени одговарајући услови. Банка је у складу са одредбом члана 15. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга морала у понуди јасно и прецизно да наведе, између осталих елемената, ефективну каматну стопу и све трошкове који падају на терет корисника. Сходно одредби члана 17. став 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу и садржи између осталих елемената ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати (тачка 8), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (тачка 10). Обавеза банке да корисника кредита кроз понуду, у предуговорној фази, обавести о врсти и висини свих трошкова које ће сносити по основу закљученог уговора о кредиту, предвиђена је и Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе, изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, бр.65/2011). У тачки 12. те Одлуке, предвиђено је да је банка је дужна да кориснику, пре закључења уговора о кредиту, уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу, чији су изглед и садржина утврђени овом одлуком.

Према утврђењу првостепеног суда, тужиоцу је био предочен Преглед битних елемената отплате кредита и уручена му је понуда пре закључења уговора. У Обавезним елементима уговора и понуди које је тужилац потписао, предвиђен је коначан износ који корисник треба да плати на име одобреног кредита, укључујући припадајуће камате и трошкове. Исказана је ефективна каматна стопа, а у оквиру ње и

наведени трошак обаде кредитног захтева и висина тог трошка. Имајући наведено у виду, не може се прихватити као правилан закључак нижестепених судова да тужилац није био упознат са врстом и величином трошкова и накнада које је дужан да плати банци. Основано се у ревизији тужене банке истиче да банка неспорно има право да наплати трошак обраде кредита, а не само стварне трошкове које је имала у поступку одобрења и пуштања кредита у коришћење. Банка је приликом наплате тог трошка поступила у складу са прописима важећим у време закључења уговора. За легитимну наплате ове накнаде од клијента банка није била дужна да доказује структуру наплаћених трошкова, о чему се Врховни касациони суд изјаснио у допуни става о дозвољености уговарања трошкова кредита од 16.09.2021. године. Како је тужилац био у писаној форми упознат са врстом и величином свих трошкова по основу закљученог уговора о кредиту и како су исти били исказани у ефективној каматној стопи, то нема основа да се утврди ништавост наведене уговорне одредбе. Следом наведеног, тужилац нема право на враћање износа плаћеног по том основу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је преиначио првостепену и другостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

У складу са изнетим одлучено је као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

Како је према преиначеној пресуди, тужена банка у целости успела у спору, преиначена је и одлука о трошковима поступка и тужилац обавезан да туженој накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка, применом одредби чл. 153, 154, 163 ст. 2, све у вези одредбе чл. 165 ст. 2 Закона о парничном поступку. Тужена има право на накнаду трошкова првостепеног поступка за састав једног образложеног поднеска у износу од 7.200,00 динара, као и на трошкове другостепеног поступка за састав жалбе у износу од 14.400,00 динара, за таксу на жалбу у износу од 2.862,00 динара и таксу на другостепену пресуду у износу од 2.862,00 динара, укупно 27.324,00 динара.

Туженој су признати и трошкови ревизијског поступка с обзиром да је успела у поступку по ревизији. Тужена има право на трошак састава ревизије у износу од 14.400,00 динара, за таксу на ревизију у износу од 5.723,00 динара и за таксу на одлуку по ревизији у износу од 8.585,61 динара, укупно 28.708,61 динар. Пуномоћнику туженог признато је и увећање од 20% јер је доставио доказ да је обвезник пореза на додату вредност.

У складу са изнетим одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

